

«Or such poets : or better : or none» :
“Порівняльний огляд англійських поетів” (1598)
як частина полеміки Гарвея-Наша (1589-1599)

В статті аналізуються декілька елизаветинських текстів, які досі навряд чи розглядалися як пов’язані між собою. Два записи Габріеля Гарвея з його маргіналії 1598 р., розглянуті в ширшому контексті, є достатнім вихідним матеріалом для датування появи як Шекспірового “Гамлета” у його двох перших варіантах (1589; 1600), так і комедії “Марні зусилля любові” (1598), а коли читати ці п’єси в контексті полеміки Гарвея-Наша, то краще відчитуються ті їх аспекти, які відбивають реалії *літературного життя*, підтверджуючи тезу Гамлета, що актори – це літописці свого часу.

Подібний аналіз (на тлі тогочасних літературних подій і полеміки Гарвея-Наша) тих же маргіналії Гарвея і “Порівняльного огляду англійських поетів” у виданні *Palladis Tamia* (1598) показує, що “Огляд” належить перу Гарвея.

Паралельний аналіз цього ж “Огляду” і “Листа до колишніх знайомих” Р.Грина (*Greens Groats-worth of wit*, 1592) дає докази того, що Гарвей був автором і цього “Листа”, а описану Гарвеєм смерть Грина у вересні 1592 р. слід розуміти як штучно організовану *смерть літературну*. Тексти під іменем Грина чи в стилі Грина, які з’являлися в друці ще довго після 1592 р., тільки підтверджують і цей висновок, і той, що чимало елизаветинських професійних письменників (як також Гарвей і Наш) друкували свої індивідуально чи спільно написані тексти під придуманими або чужими іменами, що до них ми, вважаючи їх справжніми, прив’язуємо чужі реальні біографії або біографії, вигадані їх авторами.

Уважне прочитання текстів Габріеля Гарвея і Томаса Наша в зіставленні їх з іншими текстами тієї пори (1589-1599), в т.ч. шекспірівськими, взагалі увага до смислоносних сукупностей, у які нерідко вкладаються деталі (художні теж) елизаветинських писань, дозволить краще уявляти собі тогочасні життєві реалії, коректно розпізнавати їх у їх літературній одежі і, найголовніше, увиразнить світоглядні позиції людей, які творили духовне (точніше, духовні – ідейні, інтелектуальні) обличчя тієї унікальної епохи.

«Or such poets : or better : or none» :
“Сравнительный обзор английских поэтов” (1598)
как часть полеміки Харви-Нэша (1589-1599)

В статье анализируются несколько елизаветинских текстов, доселе едва ли рассматривавшихся как связанные между собой. Два записи Габриэля Харви из его маргиналий 1598 г., вынесенные для анализа в более широкий контекст, являются достаточным исходным материалом для датировки написания как Шекспировской комедии “Бесплодные усилия любви” (Q 1598), так и двух вариантов его “Гамлета” (1589; 1600). Если же читать эти пьесы в контексте полеміки Харви-Нэша, то яснее становятся и те их аспекты, которые отображают реалии *литературной жизни*, подтверждая тезу Гамлета, что актеры – это летописцы своего времени.

Если таким же образом – то есть, на фоне современных литературных событий и необычной полеміки Харви-Нэша – сопоставить те же записи Харви и “Сравнительный обзор английских поэтов”, напечатанный в *Palladis Tamia* в 1598 году, то легко увидеть, что текст “Обзора” написал Харви.

Сопоставительный анализ того же “Обзора” и “Письма к бывшим знакомым” Р.Грина (*Greens Groats-worth of wit*, 1592) дает доказательства того, что Харви был автором и этого “Письма”, и что им же описанную смерть Грина в сентябре 1592 г. надлежит понимать как искусственно (и искусно) подготовленную *смерть литературную*. Произведения под именем Грина или в стиле Грина, появлявшиеся в печати еще долго после 1592 г., подтверждают это заключение. Подтверждают также и другое: что нередко профессиональные писатели елизаветинского периода (в т.ч. и Харви, и Нэш) печатали свои индивидуальные или совместно написанные тексты под вымышленными или чужими фамилиями, – мы же, считая их настоящими, привязываем к ним чужие реальные биографии или биографии, придуманные их авторами.

Внимательное прочтение текстов Габриэля Харви и Томаса Нэша в сопоставлении с другими текстами той поры (1589-1599), включая и шекспировские; вообще внимательное отношение к смыслообразующим совокупностям, в которые нередко укладываются отдельные детали (художественные тоже) разных елизаветинских писаний, позволит лучше представлять себе тогдашние жизненные реалии, корректнее узнавать их в их литературной одежде, и, самое главное, лучше высветит мировоззренческие позиции людей, творивших духовное (интеллектуальное, идейное) лицо – точнее, лица – той уникальной эпохи.

«Or such poets : or better : or none» :
A Comparative Discourse of our English Poets (1598)
as part of the Harvey-Nash Polemical Writings (1589-1599)

The Elizabethan texts which are scrutinized in this paper have hardly been regarded as having whatever connection between them. The two famous records from Gabriel Harvey's *marginalia* of 1598 have been finally discarded by scholars as not useful for dating Shakespeare's *Hamlet*, and yet, when put into a broader context, they prove to be an adequate point of departure for establishing dates even for two of the extant versions of *Hamlet* (1589; 1600).

Similarly, the 1598 Quarto of *Love's Labour's Lost*, when read against the background of the Harvey-Nash quarrel, would show that their quarrel was not just mocked up by Shakespeare for comical effect, but was parodied in order to shed light on some important aspects of the contemporary literary life, corroborating Hamlet's thesis about actors being Chroniclers of their time.

The similar analysis (i.e., made at the background of both known literary events and the polemics in question) of the same *marginalia* as collated with *A Comparative Discourse of our English Poets (Palladis Tamia, 1598)* shows that the *Discourse* was written by Gabriel Harvey.

Moreover, the parallel scrutiny of the *Discourse* and Robert Greene's Letter *To those Gentlemen his Quondam Acquaintance* (in *Greens Groats-worth of wit*, 1592) gives ready proofs for assertion that Harvey was also the author of that very Letter, and that Greene's death in September 1592 (which fact Harvey was the first to announce) should be treated as the cunningly organized termination of Greene's literary persona. The fact that Greene's texts were coming out of print long after 1592 does confirm this conclusion, as well as another: that many a professional writer of Queen Elizabeth's time (Harvey included) had his reasons to give to his work an invented or borrowed authorial name. So, we often study other persons' biographies behind the writings thus named, or those deliberately invented by such authors.

A stylistically alert reading of Harvey's and Nashe's texts in collation with other writings of the period (1589-1599), especially attentive to any meaningfully clustering details, be they imaginative or factual, or seeming imaginative, or seeming factual, would help the reader to better visualize and correctly recognize the contemporary realities beneath their literary garments. More importantly, it would give the reader his insights into the *Weltanschauung* of the people who were fashioning the spiritual (intellectual, ideological) countenance—or rather countenances—of that unique epoch.